

Sygn. akt VI GC 151/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2016r.

Sąd Okręgowy w R. VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 03 października 2016r. w R.

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycji Zamkniętych w W.

przeciwko: J. W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego J. W. na rzecz powoda (...) 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycji Zamkniętych w W. kwotę 112.106,43 zł (słownie: sto dwanaście tysięcy sto sześć złotych czterdzieści trzy grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 maja 2015r. do dnia zapłaty z tym, że odpowiedzialność pozwanego J. W. jest ograniczona do wysokości ustanowionej hipoteki przymusowej zwykłej do kwoty 140.000,00 zł i prawo prowadzenia egzekucji wobec pozwanego J. W. będzie ograniczone do nieruchomości położonej w miejscowości T., gmina S. objętej księgą wieczystą KW nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w L. IV Wydział Ksiąg Wieczystych do kwoty 140.000,00 zł,

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie dotyczącym zapłaty kwoty 87.893,57 zł wraz z ustawowymi odsetkami ,

III. umarza postępowanie w pozostałym zakresie,

IV. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI GC 151/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 października 2016r.

Pozwem wniesionym w sprawie powód (...) 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. domagał się zasądzenia od pozwanego J. W., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowa U (...) w R. kwoty 429.117,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i terminów tam wskazanych do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

Pismem z dnia 2 sierpnia 2016 roku (k- 93) powód zmodyfikował żądanie pozwu w ten sposób że wniosku o zasądzenie od pozwanego kwoty 200 000 zł jako obejmującą hipotekę przymusową kaucyjną – w wysokości 60.000,00 złotych oraz hipotekę przymusową zwykłą w kwocie 140 000 zł wraz ustawowymi odsetkami liczonymi od tej kwoty od dnia

15 maja 2015 do 31 grudnia 2015 oraz odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016r do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność pozwanego jest ograniczona do: nieruchomości położonej w T., gmina S. objętej Księgą Wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w L. (k- 76).

W uzasadnieniu powyższego podniósł, że Bank (...) S.A. w W. Oddział w R. zawarł z pozwanym umowy o kredyty obrotowe . Pozwany zaprzestał wypełnienia postanowień wynikających z w/w umów i pismem z dnia 12.01.2004r zawiadomił pozwanego o wypowiedzeniu umowy nr (...) wzywając do zapłaty należności z nich wynikających. Podniósł, że prawnymi zabezpieczeniami tych należności były hipoteka kaucyjna do wysokości 72.000 zł (par 9 pkt 1 umowy nr (...)) oraz hipoteka kaucyjna w kwocie 240.000,00 zł (par 11 pkt 1 umowy nr (...)). Wobec dalszego nie regulowania zadłużenia bank wystawił przeciwko pozwanemu bankowi tytuł egzekucyjny nr 11/04 z dnia 19 kwietnia 2004r, nr 04/04 z dnia 24 luty 2004r, nr 6/04 z dnia 14 kwietnia 2004r. Postanowieniami z 24 maja 2004 i 1 kwietnia 2004 oraz z 7 września 2004 w Sąd Rejonowy w R. I Wydział Cywilny nadał ww. tytułom klauzulę wykonalności. Na podstawie przedmiotowych tytułów wykonawczych zostały wszczęte postępowania egzekucyjne, które zostały umorzone postanowieniami z dnia : 31 grudnia 2012 r, 04.01.2013r i z dnia 31.12. (...).

Dalej powód naprowadził, że pismem z dnia 19.08.2013r wezwał pozwanego do zapłaty zaległych należności informując, iż na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 14 maja 2013 roku wstąpił w miejsce dotychczasowego wierzyciela. Pomimo wezwania pozwany nie uregulował zadłużenia. Powód w dniu 1 kwietnia 2016 roku wystawił wyciągi z ksiąg rachunkowych według stanu na dzień 11 kwietnia 2016 roku w których stwierdził, iż wymagalne wierzytelności z tytułu umowy nr (...) wynoszą 354.303,10 zł, a z tytułu umowy nr (...) – to kwota 55.717,80 zł. Ponadto powód podał, iż wierzytelności te są zabezpieczone m.in. przymusową zwykłą do kwoty 140.000,00 zł i hipoteką przymusową kaucyjną do kwoty 60.000,00 zł. Wierzytelność z tytułu umowy nr (...) wynosi 697.843,78 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany J. W. (k- 84 -86) wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany w pierwszej kolejności zarzucił przedawnienie roszczeń powoda. Jako drugi zarzut pozwany podniósł, że ani powód ,ani poprzedni wierzyciel nie wskazali wysokości zadłużenia z tytułu zaciągnięcia kredytów, ich rozliczenia, albowiem w toku postępowań egzekucyjnych doszło do sprzedaży nieruchomości oraz ruchomości pozwanego. W związku z powyższym w ocenie pozwanego do zapłaty jest niższa kwota niż wskazywana w pozwie.

Swoje stanowisko podtrzymał w piśmie przygotowawczym z dnia 31.08.2016r (k- 289-290).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony są przedsiębiorcami. Powód prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W.. Pozwany J. W. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo U (...) w R..

(Dowody: odpis powoda z KRS (k. 59 -60).

W dniu 22 maja 2003r. Bank (...) S.A. w W. zawarł z pozwanym umowę o kredyt otwarty na rachunku bieżącym nr (...). Na mocy tej umowy powód udzielił pozwanemu kredyt w kwocie 200.000 zł. W umowie wskazano, że została ona zawarta na okres od 27.05.2003r do 26.05.2004r. W par 9 ust 1 pkt 2 umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci hipoteki kaucyjnej do kwoty 72 000,00 zł na nieruchomości położonej w R. , KW (...).

(Dowody: umowa kredytu (k. 5-7).

W dniu 20 maja 2003r. Bank (...) S.A. w W. zawarł z pozwanym umowę o kredyt obrotowy nr (...). Na mocy tej umowy powód udzielił pozwanemu kredyt w kwocie 60.000 zł. W umowie wskazano, że została ona zawarta na okres od 20.05.2003r do 26.11.2003r.

(Dowody: umowa kredytu (k. 8-10).

W dniu 31 lipca 2002r. Bank (...) S.A. w W. zawarł z pozwanym umowę o kredyt obrotowy nr (...). Na mocy tej umowy powód udzielił pozwanemu kredyt w kwocie 350.000 zł. W umowie wskazano, że została ona zawarta na okres od 31.07.2002r do 31.07.2005r. W par 11 ust1 pkt 3 umowy strony ustanowiły zabezpieczenie w postaci hipoteki kaucyjnej do kwoty 240.000,00 zł na nieruchomości położonej w R. , KW (...).

(Dowody: umowa kredytu (k. 11-16).

Pismem z dnia 12 stycznia 2004 r. doszło do wypowiedzenia umowy o kredyt otwarty na rachunku bieżącym wraz z wezwaniem pozwanego do zapłaty reszty zaległości w kwocie 206.813,73 zł.

(Dowód: pismo z dnia 12.01.2004r. k. 17 wraz z dowodem jego doręczenia k- 18).

Pismem z dnia 12 stycznia 2004 r. doszło do wypowiedzenia umowy o kredyt obrotowy wraz z wezwaniem pozwanego do zapłaty reszty zaległości w kwocie 343.514,39 zł

(Dowód: pismo z dnia 12.01.2004r. k. 19 wraz z dowodem jego doręczenia k- 20).

W dniu 24 lutego 2004r został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny nr 04/04 na kwotę 61.518,49 na którą składały się : 60.000,00 zł tytułem wymagalnego kapitału oraz 1.518,49 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od zadłużenia wymagalnego. Postanowieniem z 1 kwietnia 2004 roku Sąd Rejonowy w R. I Wydział Cywilny nadał w/w bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

(Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny k. 28 , postanowienie SR w R. k- 29-30).

W dniu 14 kwietnia 2004r został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny nr 06/04 na kwotę 356.830,27 zł na którą składały się : 334.616,00 zł tytułem wymagalnego kapitału oraz 9.330,76 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od zadłużenia niewymagalnego. Postanowieniem z 7 września 2004 roku Sąd Rejonowy w R. V Wydział Gospodarczy nadał w/w bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

(Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny k. 30 , postanowienie SR w R. k- 31).

W dniu 19 kwietnia 2004r został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny nr 11/04 na kwotę 216 320 zł 26 gr na którą składały się : 200.000,00 zł tytułem wymagalnego kapitału oraz 9.348,13 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od zadłużenia niewymagalnego. Postanowieniem z 24 maja 2004 roku Sąd Rejonowy w R. I Wydział Cywilny nadał w/w bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

(Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny k. 26 , postanowienie SR w R. k- 27).

Na podstawie przedmiotowych tytułów wykonawczych zostały wszczęte postępowania egzekucyjne, które zostały umorzone postanowieniami z dnia : 31 grudnia 2012 r (k- 32) - dotyczące - bankowego tytułu egzekucyjnego nr 11/04; z dnia 04.01.2013r (k- 33) - dotyczące bankowego tytułu egzekucyjnego nr 04/04 ; oraz z dnia 31.12.2012r (k- 34) – dotyczące bankowego tytułu egzekucyjnego nr 06/04.

(Dowód: postanowienia komornika k. 32,33, 34 wraz z dowodami z akt spraw komorniczych o sygn.. akt KM 1908/12,1909/12,1926/12 k-107-286).

W dniu 14 maja 2013r powód zawarł z Bankiem (...) S.A. w W. umowę przelewu wierzytelności obejmujące wierzytelności pozwanego z umowy nr (...) na kwotę 616.549,30 zł (k- 52) i z umowy nr (...) na kwotę 56.660,80 zł (k- 53), oraz z umowy nr (...) na kwotę 318.859,18 zł (k- 54).

(Dowód: umowa przelewu k. 44- 54 wraz załącznikami).

W dniach : 19.08 2013r (k- 35, 38,41) Pozwany otrzymał wezwanie za zapłatę należności wynikających z ww. umów kredytowych oraz pisemne zawiadomienie o dokonanej sprzedaży wierzytelności których podstawą były ww. umowy (k- 36,39,42 wraz z dowodami ich doręczenia k- 37,40,43).

W dniu 11.04.2016r powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych nr (...) według stanu na dzień 11.04.2016r na podstawie którego kwota wymagalnej wierzytelności z umowy nr (...) to – 55.717,80 zł przy czym kapitał to kwota -0,00 zł , odsetki - to kwota 55.604,35 zł , a 113,45 zł – to koszty i forma zabezpieczenia to hipoteka przymusowa kaucyjna na kwotę 60.000,00 zł na nieruchomości objętej KW (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w L. , IV Wydział Ksiąg Wieczystych.

(Dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda . k. 55, , wypis z KW nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w L. , IV Wydział Ksiąg Wieczystych k- 21 -25 ,94 -95).

W dniu 11.04.2016r powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych nr (...) według stanu na dzień 11.04.2016r na podstawie którego kwota wymagalnej wierzytelności z umowy nr (...) to – 319.424,18 zł przy czym kapitał to kwota – 112.106,43 zł , odsetki - to kwota 24.154,42 zł , a 654,25 zł – to koszty i forma zabezpieczenia to hipoteka umowna zwykła na kwotę 140.000,00 zł na nieruchomości objętej KW (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w L. , IV Wydział Ksiąg Wieczystych.

(Dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda . k. 56, wypis z KW nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w L. , IV Wydział Ksiąg Wieczystych k- 21 -25 ,94 -95).

W dniu 11.04.2016r powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych nr (...) według stanu na dzień 11.04.2016r na podstawie którego kwota wymagalnej wierzytelności z umowy nr (...) to – 697.843,78 zł przy czym kapitał to kwota – 261.293,47 zł , odsetki - to kwota 434.484,36 zł , a 2065,95 zł – to koszty. (Dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda . k. 57).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów, które to uznał za wiarygodne w zakresie, jaki wyznaczają im przepisy art. 244 i 245 kpc, mając na uwadze treść art. 233 kpc.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Najdalej idącym zarzutem strony pozwanej był zarzut przedawnienia roszczenia powoda , konsekwencją niniejszego było zmodyfikowanie roszczenia w piśmie powoda z dnia 19.05.2016r (k- 76).

W związku z powyższym należało ocenić roszczenie powoda aspekcie okoliczności podniesionych wyżej wymienionym piśmie przez pryzmat zarzutu pozwanego dotyczącego przedawnienia roszczeń powoda.

Rozważania w tym przedmiocie należy rozpocząć od tego , że hipoteka służy zabezpieczeniu wierzytelności, a nie dochodzeniu tej wierzytelności. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 sierpnia 2004r., IV CK 606/03, wyjaśnił, że sens hipoteki polega na tym, aby w sytuacji niezyskania zaspokojenia od dłużnika osobistego wierzyciel mógł uzyskać zaspokojenie od dłużnika rzeczowego – do wysokości hipoteki – pomimo tego, że żaden stosunek obligacyjny pomiędzy nimi nie istnieje. Jeżeli zatem zobowiązany osobiście nie wykonuje należnego świadczenia pieniężnego, wierzyciel może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi rzeczowemu, przedtem jednak musi uzyskać przeciwko niemu tytuł wykonawczy (podobnie SA w Lublinie z dnia 07.04.1997r, sygn.. akt I ACr 77/94). W podobny tonie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku

z dnia 28 stycznia 2013r., I ACa 1066/12. Wskazał, że art. 65 ust. 1 ustawy

z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece przyznaje wierzycielowi hipotecznemu uprawnienie do wytoczenia powództwa o świadczenie przeciwko dłużnikowi hipotecznemu, nie będącemu dłużnikiem osobistym

celem umożliwienia prowadzenia egzekucji z obciążonej nieruchomości. Przeciwny pogląd unicestwiałby funkcję zabezpieczenia hipotecznego.

Osoba która zaciągnęła zobowiązanie zabezpieczone hipoteką jest dłużnikiem osobistym i odpowiada za jego spłatę całym swoim majątkiem. Z kolei właściciel nieruchomości obciążonej hipoteką odpowiada za spłatę zobowiązania tylko z obciążonej nieruchomości do wysokości hipoteki. Należy w tym miejscu zauważyć, że właściciel nieruchomości, który jest również dłużnikiem osobistym nie może podnieść zarzutu przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką. Zgodnie bowiem z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z obciążonej nieruchomości (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 21.11.2013r , sygn .akt I ACa 593/13), jednakże będzie z niej odpowiadał tylko do wysokości sumy hipoteki (tak też wyrok SN z dnia 02.03.2012r , sygn.. akt II CSK 282/11). Jeżeli jednak wierzytelność hipoteczna będzie od niej wyższa, w stosunku do nadwyżki właścicielowi nieruchomości obciążonej przysługuje zarzut przedawnienia.

Ponadto , jak stanowi art. 77 zdanie drugie KWU zasady powyższej nie stosuje się do roszczeń o świadczenie uboczne (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 13.06.2013r , I ACa 71/113). Z momentem ich przedawnienia ma zastosowanie ogólna zasada wynikająca z artykułu z 117 k.c. zgodnie z którą wierzyciel hipoteczny nie może żądać zapłaty przedawnionych odsetek i innych należności ubocznych ani od dłużnika osobistego z ani od dłużnika hipotecznego. Jednak stosownie do art. 117 § 2 k.c. przedawnienie uwzględnia się jedynie na zarzut. Przedawnienie dotyczy zarówno odsetek kapitałowych jak i odsetek za opóźnienie. Pozwany jest zarazem dłużnikiem osobistym jak i dłużnikiem rzeczowym.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, że powód w konsekwencji zażądał wierzytelności na którą składały się kwota 60.000,00 złotych objęta hipoteką przymusową kaucyjną oraz kwotę 140 000 zł objętą hipoteką przymusową zwykłą wraz odsetkami za opóźnienie od dnia 15 maja 2015 roku do dnia zapłaty. W tej sytuacji Sąd podnosi ,że jak wynika z wyciągu ksiąg rachunkowych powoda nr (...) (k- 55) wierzytelności objęta hipoteką przymusową kaucyjną na kwotę sześćdziesięciu tysięcy złotych obejmuje jedynie odsetki. Z tych też względów zdaniem Sądu Okręgowego umów z o w tym zakresie podlegało oddaleniu jako roszczenie przedawnione na podstawie w/w przepisów. Jeśli chodzi zaś o należność objętą hipoteką przymusową zwykłą to jak wynika z wyciągu z ksiąg rachunkowych nr (...) (k- 56) składają się na nią kwota : 112.106,43 zł - jako kwota kapitału oraz kwota 241.542,42 zł - tytułem odsetek. W tych okolicznościach należało uwzględnić jedynie kwotę należności wynikającej z kapitału głównego, natomiast należności ponad tę kwotę jako obejmującą należności stanowiące odsetki należało oddalić jako roszczenie przedawnione po myśli w/w przepisów oraz mając na uwadze , że pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 14.04.2016r .

Przy ocenie powyższego Sąd miał na uwadze ,że problematyka przedawnienia odsetek była wielokrotnie tematem orzecznictwa Sądu Najwyższego. Spór ten został ostatecznie rozstrzygnięty w uchwale z dnia 26.01.2005r., podjętej w siedmioosobowym składzie (III CZP 42/04), zgodnie z którą ustanowiony w art. 118 kc. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 kc. Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się jednak najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego. Z treści obszernego uzasadnienia w/w orzeczenia należy de facto wysnuć dwie generalne zasady. O tym kiedy roszczenie o odsetki ulegnie przedawnieniu będzie decydował fakt spełnienia roszczenia głównego. W sytuacji bowiem, kiedy roszczenie główne zostało spełnione przed upływem terminu przedawnienia tego roszczenia, roszczenie o odsetki zyskuje samodzielny byt i z uwagi na okresowy charakter przedawnia się z upływem 3 lat od powstania (art. 118 kc.). W przypadku zaś niespełnienia roszczenia głównego oraz jego przedawnienia wraz z nim przedawniają się także roszczenia o odsetki. Stanowisko to podtrzymał Sąd Najwyższy także w swoich późniejszych orzeczeniach – min. w wyroku z dnia 19 maja 2005r. V CK 445/03, Lex nr 277889.

W związku z tym należało przyjąć w realiach niniejszej sprawy , że roszczenie o odsetki uległo przedawnieniu .

Jeśli chodzi zaś o drugi zarzut pozwanego o częściowym spełnieniu należności wobec poprzedniego wierzyciela to zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 kc ciężar dowiedzenia niniejszego obciążał pozwanego i dowody, które w tym względzie zaoferował nie wykazały tych okoliczności. Nie dowiodły tego ani dowody z w/w akt komorniczych, ani pismo Banku (...) z dnia 29.08.2016r dotyczące rozliczenia umów kredytowych zawartych z pozwanym (k- 291-292). Konsekwencją powyższego było nieuwzględnienie tego zarzutu strony pozwanej.

W zakresie roszczenia co do którego powód cofnął pozew należało orzec na zasadzie art. 355 kpc.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje uzasadnienie w treści artykułu 100 zd. pierwsze kpc.